

BIZALOM

*Havonta kétszer megjelenő szemle,
a világ folyásáról és az ember alkotásairól*

17. szám.

VI. évfolyam.

1935. szeptember 1.

Rabfohász.

Miatyánk Úr Isten
Ki vagy a mennyekben,
Segíts meg minket is,
Itt bent a börtönben.

Oh mily szegény a mi
Megtévedett lelkünk,
Hogy rávette bűnre
A mi gyáva testünk.

Oh te szegény lelkünk,
Mert gyáva a testünk,
Azért ismételve
Ily nagy bűnbe estünk.

Áraszd el malasztod
Mi bűnös lelkünkre,
Hogy tiszta lélekkel
Álljunk majd elédbe.

Megtisztult lelkünkbe
Jézust fogadjuk be,
Hogy mi is feljussunk,
Tisztán a mennyekbe.

K. Á. G.

Egy magyar falu szerencséje.

*A kissármási leletnél is nagyobb földgáz tört ki
Mihályi község határában. — Óriási vagyon ura
lett egy szegény kiscgazda család.*

Apró kis rábaközi falu Mihályi, ahol törpebirtokos kiscgazdák dolgoznak és bizony, aki eseményt keresett ebben a kis faluban, csak nyugalmat, csendet talált. Most egyszerre megváltozott itt minden. Olyan izgalomban élnek a község lakói, hogy már-már legendás híreket közölnek egymással s ennek a fellendülésnek a magyarázata az a földfúrás, amelyet egy angol-amerikai társaság végzett, mégpedig szenzációs eredménnyel.

Földgázra bukkantak, földolaj után való kutatás közben a sopronmegyei Mihályiban és olyan hatalmas erővel tört ki 1600 méter mélységből a a rendkívül nagymennyiségű földgáz, hogy csak különleges óvintézkedések útján lehetett elkerülni hogy a gázkitörésnek ne legyenek rettenetes következményei.

Ötven méter magasra szökött fel a gáz és a mélységből vizet, iszapot és sarat hozott. A földből kitörő gázoszlop körül úgyszólván éjjel-nappal ott áll a falu népe, találgatják, hogy mi is lesz a kincssel, amelyhez váratlanul hozzájutottak.

Évekkel ezelőtt történt, hogy az European Gaz and Electric Comp. (Európai gáz és villany társaság) angol-amerikai társaság szerződést kötött a magyar állammal és ennek a megállapodásnak az értelmében a vállalatnak joga volt Magyarországon területén földolaj után fúrásokat végezni, valamint földgáz után kutatni.

Ennek a szerződésnek az alapján ezelőtt tizennégy hónappal a sopronmegyei Mihályi községben kezdtek földolaj kutatási munkálatokat. Szak-

emberek jöttek le a kis falura, mérnökök, szakmunkások fúrógépeket állítottak fel a határban és teljes erővel hozzáfogtak a földolaj kutatásához.

Mit mond Papp Simon főgeológus.

Hónapokon át tartott a fúrás, amely már elérte az 1500 métert, de nem járt eredménnyel, földolajat nem találtak, sőt negatív volt az eredmény. Papp Simon főgeológus (földtani tudós) kijelentette, hogy olyan kőzetekre bukkantak a mélységben, amelyek teljes mértékben kizárják azt, hogy ott földolaj lenne. De éppen ebből következtetett Papp Simon arra, hogy a talajrétegben valószínűen földgáz van és ezért a főgeológus úgy intézkedett, hogy rakják le a földgázfúrásokhoz szükséges vascsöveket és 1600 méter mélységben kezdjék meg a munkát a földgáz elérése szempontjából.

Július 23-án déiben végre a fárdságos munkának bőséges eredménye lett, Halász Mihály kisgazda földjén 1600 méter mélységből kétszáz atmoszféra nyomás mellett elemi erővel tört fel a hatalmas mennyiségű földgáz, nagy öröme nemcsak a szakembereknek, hanem az egész falu népének.

Nyomban megtették a szükséges óvintézkedéseket, nehogy robbanás következék be. Megkövetésre szolgáló csöveken át ömlik a gáz a Mihályi határban. Hamar híre ment a Mihályi csodának, Sopronból autókon jöttek ki szakemberek, valamint Bécsből szakértők érkeztek, akiknek az a véleménye alakult ki, hogy a talaj összetételéből arra lehet következtetni, hogy igen gazdag földgázforrásra bukkantak Mihályiban.

Beszéltünk Papp Simon bányatanácsossal, az ismert főgeológussal, a fúrási munkálatok vezetőjével, aki a következőket mondotta:

— Ezerhatszáz méter mélységben bukkantunk a gázra, de ami a további következtetéseket illeti, erről csak egy hét múlva nyilatkozhatnék, mert addig meg kell várni azokat a számításokat, vizsgálatokat, amelyeknek segítségével pontosan lemérhetjük a gáz felfedezésének jelentőségét.

Esetleg Bécsbe vezetik a földgázt.

Ezeket mondotta Papp Simon bányafőtanácsos, főgeológus, aki természetesen csak a hivatalos vizsgálatok megtörténte után, amikor a tudományos lemérések megtörténtek, adhatja meg a hiteles képét a helyzetnek. Általábanvéve optimisták az European Gaz and Electric Comp. vezetőemberei, akiknek egyike közölte Baják Lajos mihályi főjegyzővel, hogy amennyiben számításait igazolják a vizsgálatok, akkor egész komoly formában felmerül az a terv, hogy a földgázt Sopronon keresztül elvezessék Bécsbe.

De ettől függetlenül természetesen ipari célokra hasznosítják a gázt, amelynek tagadhatatlanul nagy jelentősége van.

Baják Lajos főjegyző kijelentette, hogy több mint százezer pengő befektetést eszközöltek eddig kutatási munkálatokra egyedül Mihályiban s a falu népe reméli, hogy olyan fellendülésben lesz részük, hogy nem lesz munkanélküli az egész környéken.

Különösen sokan gratulálnak Halász Mihálynak, aki az a szerencse ért, hogy a szántóföldjén tört ki a gáz. A bányász törvény értelmében a Halász-család tagjai részesednek a forrás jövedelméből és így a szegény kisgazdacsalád rövidesen megvagyonosodik.

Hogyan utaznak a házak?

A belvárosi templomot harminchárom év óta akarják eltolni.

A belvárosi templom eltolásának kérdése nem mai keletű, hanem egyidős a hídfő építésével, vagyis 1902-re nyúlik vissza.

Akkoriban Amerikában élő hazánkfia, Horváth Gyula közbenjárására egy nagy amerikai „házemelő és toló vállalat” képviselője áthajózott Európába, s ajánlatot tett székesfővárosunknak, hogy felemeli a Ferencz József-hídfő felmagasítása folytán mélybe került, Ybl Miklós által épített Vámházat, a Kossuth Lajos-utca kiszélesítése folytán útban álló Dréher-palotát, a Fazekas- (most Szilágyi Dezső-) téri templomot, végül a belvárosi templomot.

Ez a pénzügyileg is erős vállalat előzőleg már igen sok és nagy épületet emelt és tologatott Amerikában, köztük egy tízemeletes épületet átszállított a Hudson folyón is és hajlandó volt többmillió dollár biztosítékot letenni arra az esetre, ha a vállalkozás balsikertel járna.

Nehezen hihető, hogy egy számító amerikai bizonytalan kimenetelű vállalkozás érdekében milliókat kockáztasson, mégis érthetetlen okokból a főváros az ajánlatot visszautasította, s így a vállalat félesztendő mulva eredménytelenül, de egy tapasztalattal gazdagabban vonult vissza szép hazánkból.

Mindössze néhány kisebb épületet emelt fel — teljes sikerrel — a Margitszigeten és a vidéken.

Az egész kérdésben érdekes az, hogy előbb építették meg a hidat s csak azután jöttek rá, hogy útban áll a templom. Ez a fonák helyzet azóta sok gondot okozott, s a kérdéshez ankétsorozaton szölkak hozzá laikusok és szakemberek egyaránt.

A közönség felvilágosítása céljából ennél fogva szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy egy épület nem hajlékony és gumiszerűen nyúló szerkezet, hanem merev anyagokból összerótt alkotás. Kár és veszedelem nélkül tehát csak akkor lehet elmozdítani helyéről, ha a kövek utazása közben az épület minden egyes porcikája azonos idő alatt egyenlő utat tesz meg. Ha tehát eltolás közben egyik-másik köve vagy téglája akárcsak fél centimétert is késik, vagy siet, akkor az eltolás sikerének befellegzett, viszont, ha a kőrészek egymástól nem tolódnak el, vagyis pontosan egyforma menetsebességgel haladnak, akkor nincsen baj s a legrozogább épület is eltolható. Az eltolásnak tehát ez a lényege s egyáltalán nem fontos kellék az, hogy az építmény szolid és új legyen.

A mi parlamentünk pl. elég szilárd építmény, de ha csupán egyik sarkát valamely földrengés-szerű talajmozgás csak egy kissé is megemelné,

míg a többi nem, akkor az összeomlás mulhatatlanul bekövetkezne. Ha azonban ezt az épületet képzeletben óriási asztallapra állítjuk s az asztallapot gigantikus erők egyenletes gyorsasággal égig emelnék, — semmi baja sem esne.

Az épület eltolásának titka tehát a tökéletes kimerevítés, amely meggátolja az egyes részecskék egymástól való elmozdulását. Gondos és szakszerű munkával ez elérhető, mint ahogyan ezt az amerikaiak kicsinyben nálunk is, nagyban a tengeren túl, sokszáz esetben kézzelfoghatóan bebizonyították.

A szakkörök aggodalma tehát érthetetlen és alig magyarázható, mert olyan épület nincsen, amelynek egyes részecskéi különböző sebességgel volnának elmozdíthatók, anélkül, hogy repedések, illetve összeomlás ne következzenek be.

A korsó „lelke.“

Templomcifrások, tréfás butélák, paprikavirág, tápéi gyékény, ősi menyasszonyládák, tékák az Alföldi Néprajzi és Népművészeti bemutatón.

Szeged városa az ünnepi hetekre kiállításról is gondoskodott. A szabadtéri játékok kezdetével egyidejűen nyílt meg az Iparostanonciskola helyiségeiben az Alföldi Néprajzi és Népművészeti bemutató. Sokan látogatják a kiállítást Szeged vidégei közül. Értékes himzéseket, népművészeti ritkaságokat, népi kerámiát* lehet a népművészeti bemutatón látni.

A kiállítás legértékesebb terme kétségtelenül az, amelyben Wiener Tibor dr. hódmezővásárhelyi görögkeleti magyar lelkész gyűjteménye került bemutatásra. Wiener Tiborné szolgál érdekes magyarázattal a gyűjtemény eredetét és jelentőségét illetően.

— Hódmezővásárhely különleges értékei közé tartozik az ősi kézimunka, a himzvarrás — mondja Wiener dr-né s megmutatja a pompás régi himzéseket.

Ezeket a bámulatos színösszeállítású párnahuzatokon és „templomcifrás“-okon ott csillog az Alföld asszonyának lelke. Százötven évvel ezelőtt készítették a puha párnát s díszítették himzvarrással a hódmezővásárhelyi asszonyok.

— Az ilyen párna a tiszta szobában álló superlátos ágy díszé volt — folytatja Wiener dr-né. A mintákat sosem másolták. Egyik párna sem hasonlít a másikhoz. Zsíros koromlebe áztatott lúdtollal írták a párnahuzatra a cifraságot, amelyet aztán kihímeztek. De valami hagyományos ősi törvény szerint csak néhány szín árnyalatával varrták.

Csakugyan mindössze öt színt lehet felfedezni a templomcifrásokon. Rózsapiros, kék, zöld, fekete és barna színben pompáznak. A motívumok mind az állatvilágból valók. Különösen hatást keltenek ezek a borongó, selymes árnyalatú himzések. Mongol, kínai, indus díszítésekre emlékeztetnek. A város népe csakugyan Ázsiából hozta magával ezt a színerőket és motiváló-készséget.

* Festett, égetett agyag tárgyak.

Ugyanezt az ázsiai örökséget megtaláljuk a gölőncsér-munkákon is, amelyeknek első hódmezővásárhelyi emlékét 1138-ból származtatják. A cserép dohánytartók között van egy, amelyet mintha a lahorei indus templomok díszei után mintázták volna. S ez a hindú motívumú oroslán a körmei között magyar címert tart. Van aztán olyan is, amelyik pagódaszerű.

Ősi menyasszonyládák cserépbutelák állnak.

„Anti Mihálé ez a butéla.
Mikor iszik belőle,
Váljék egészségére.“

Ez áll egy ősi butélán. Ezek között az agyagkancsók között sok olyan is van, amely a néphumort őrzi. A tréfás „kos-butéla,“ vagy a „zsoltár-butéla.“ Az utóbbit annak ajándékozták, aki imád-ságos ember hírében állt a faluban. Imakönyvalakja van.

Külön tudomány inni ezekből a tréfás butélákból.

— Igyék sógor, ha tud! — ezzel nyomják a vendég kezébe a kiteremtettézt kancsót.

A gyanútlan vendég a szájához emeli, de a helyett, hogy inni tudna belőle, végigöntözi a katufrékját.

— Kend italos ember? Nem tud kee inni! — ugratják a vendéget, amíg csak meg nem találja a módját.

Lele van a butélának.

Mert ezeknek a butéláknak „lelke“ van, mint mondják. A „lélek“ az a titkosan elhelyezett kis luk, amelyet be kell fogni, hogy inni lehessen a korsóból. De a legtöbbjén három-négy „lélek“ is van, s ki kell találni, melyiket fogja be az ember az ujjával. Különben a gégeje helyett a ruhájára jut a bor.

Ha a vendég nem boldogul, másikat nyomnak a kezébe ezzel a jelszóval:

— Húzzuk meg a Pannit!

A „Panni“ igen csinos, takaros cserépnőszemély, kissé korpulens ugyan, de a kontyából jót lehet húzni. Ott van a „megszóllaltatója.“

— Nyolcvan—száz—százhusz éves butélák ezek — magyarázta a kedves Wiener dr-né. — Körülbelül hatszáz darabból áll az uram gyűjteménye. Mindegyik más és más.

Itt van a gyűjteményben Povázsai Ádám fali tékája is, amelyben a butélát tartotta a különböző íráskorok, kalendáriumok, zsoltároskönyvek között.

Egy másik teremben a világhírű szegedi paprika kitermelése látható szemléltetően a mosott paprikamagból, a kierezett paprikabőrön át — nem az ismert piros poralakjáig, hanem — a paprika-virágig.

Rózsacsokor paprikabőrből.

Szegedi specialitás ez. Rózsacsokor paprikabőrből. Zöld levelekkel megadva a módját, színét, formáját. A levelek hagymahéjból készülnek. Vitrinapróságnak, szobadísznek, hervadhatatlan virágnak. Kedves, csalódásig hű művirág.

Eredeti alföldi parasztszobát is bemutat a kiállítás. Mennyezetes ágy. Asztal. Szék. Láda. Téka. Stelázi. Geregus Ferenc volt 1843-ban.

Az egyik teremben vakok dolgoznak. Seprút, kékét, kosarakat csinálnak. Egyikük olvas, másikuk ír. Tóth Béla dr, Szeged helyettes polgármestere írta át számukra Arany Toldiját a vakok olvasására alkalmas domború betűkkel. Tóth Béla dr-né pedig Herczeg Ferenc Híd című darabját másolta le ugyanígy, egy hatalmas fóliánsalakú könyvbe. Meg kell jegyeznünk, hogy a helyettes polgármesteri pár hibátlan, ép szemmel a vakok iránti szeretetből pártolásképpen készítette a két könyvet. Az egyik vak nő folyékonyan, hangosan felolvass belőle.

Az utolsó teremben tápéi menyecskék fonják a gyékényt boszorkányosan gyors, ügyes ujjakkal. A gyékény bőségesen terem Tápé vidékén s a nép szatyorkészítésből, szőnyegfonásból él.

Aki itt megnézi, milyen munka ez, meg fogja bámulni a — piaci szatyrot.

A szegedi halászháló készítése látható a másik sarokban. A kiállítás nézői megtekintik a hálókat, aztán kedvet kapva mennek el egy tiszparti halászkocsmába megkóstolni az igazi szegedi halászlét.

Velük tartok. A szegedi halászlé még hírnevénél is jobb.

Kötelező tárgy lesz az iskolákban a gyalogjárás.

Néhány évvel ezelőtt Ferenczy Tibor főkapitány a közlekedési rendőrség felállításával rendezte az utcai közlekedést. Főleg a hanyag és gondatlan gyalogjárókat kívánta a főkapitány rendre szoktatni. Ez elé azonban számos technikai akadály gördült, amelynek következtében még mindig égető problémája a fővárosnak a közlekedési kérdés.

Kozma Miklós belügyminiszter most erélyes kézzel kívánja rendezni a főváros rendőri közigazgatását. Elrendelte, hogy augusztus elsejétől kezdve a csendrendeletet szigorúban hajtsák végre. Az autók ezentúl éjjel nem tülkölhetnek és november elsejétől a nappali hangos jeladást is betiltja a belügyminiszter. Ezzel egyidőben megszigorítják a gyalogjárók és a közlekedési eszközök ellenőrzését is.

A rendőrség közigazgatási osztályának vezetője a küszöbön álló újításokkal kapcsolatban a következő felvilágosítást adta:

— A belügyminiszter úr rendelkezésének értelmében augusztus elsejétől kezdve a közlekedési eszközök éjjel nem használhatnak hangos jeladást, november elsejétől kezdve pedig nappal sem. Ezért kell megrendszabályoznunk a gyalogjárókat.

— A főkapitány úr néhány évvel ezelőtt már kibocsátott egy rendeletet, amely a gyalogjárókat minden vonatkozásban szabályozza. Ezt azonban eddig nem hajtottuk végre technikai akadályok miatt. Budapestnek számos nagy és forgalmas terén nem tudtuk megoldani az átkelést. Sajnos, most is csak ideiglenes megoldásokkal dolgozunk. Ilyen veszélyes és rendezésre váró hely például a Kálvin-

tér és a Gellért-tér. Pillanatnyilag láncok s jelzőtáblák segítségével valahogyan rendeztük a kérdést, véglegesen azonban csak a terek átépítésével történhetik ez meg. Amikor a főkapitány úr közlekedési rendeletét kibocsátotta, még ez a kezdetleges rendezés sem volt meg.

A legénységnek nem adhatunk olyan parancsot, hogy a Rákóczi-út és József-körút kereszteződésénél szigorúan ellenőrizzék a járókelőket, a Kálvin-téren pedig nézzék el a szabálytalanságokat. A rendőrnek vagy arra adunk utasítást, hogy a szabályokat könyörtelen szigorral hajtsa végre, vagy arra, hogy azoknak a megtartására ne fektessen nagy súlyt. A rendőr nem tehet megkülönböztetéseket, hanem csak betű szerint hajthatja végre a rendeletet.

A türelmi idő lejárt.

— A főkapitány úr türelmi ideje lejárt. Az úttesteken való átkeléseket mindenütt rendeztük és a belügyminiszter úr újabb intézkedései multhatalanul szükségessé teszik a gyalogjárók megrendszabályozását. Rá fogjuk nevelni a közönséget, hogy csak a kijelölt helyen menjen át az úttesten és a gyalogjárón is tartsa be a szabályokat. A járdán is érvényesülnie kell a „balra tarts, jobbra előz“ szabályának. A gyalogjáró egyik oldalán haladnak majd az egyik irányba, a másik oldalon pedig a másik irányba. Ellenőrizni fogjuk azt is, hogy három embernél több ne menjen egymás mellett.

— Ezeknek a szabályoknak betartását nem a rendőrség kívánja, hanem a gyalogjárók saját jól felfogott érdeke. Ha pontosan betartják a szabályokat, akkor a járművezetőkkel szemben kellő eréllyel léphetünk fel. Az eddigiek során is meglehetősen szigorúan büntettem a garázda sofőröket. A hajtási engedélyt például azonnal megvontam, ha valakit részegen találtunk a volán mellett. Ilyen esetben teljesen függetlenül attól, hogy szerencsétlenség, vagy karamból történt-e vagy sem, megindítottuk az eljárást. A belügyminisztérium pedig fellebbezés esetén rendszerint helybenhagyta az engedély megvonását. Ugyancsak könyörtelenül jártunk el azokkal szemben, akik áldozatukat az utcán hagyták feküdni, vagy halálos karambolt okoztak. Németországban nemcsak ilyen súlyos kihágásnál vonják meg a hajtási engedélyt. Ott elegendő, ha a sofőr, vagy az úrvezető öt kihágást elkövet.

— A jövőben, ha nem is ilyen drákói szigorral, de a visszaesően szabálytalanul hajtóktól mi is megvonjuk majd a hajtási engedélyt. Az autóvezetésnél könnyen ellehet követni közlekedési kihágást. Vannak azonban sofőrök, akik huszonöt és harminc év óta vezetnek autót és még egyetlen egyszer sem voltak büntetve szabálytalanság miatt. Ezeket, nézetem szerint, jutalmazni kellene, hogy ilyen módon biztassuk a többieket is a közlekedési szabályok pontos betartására.

— Rendkívül nehéz feladat a közönség megnevelése. Ezt nem büntetések, hanem propaganda útján kívánjuk elérni. A fővárost és a kultuszminisztériumot felkérjük, hogy az iskolákban még november elseje előtt vezesse be a gyalogjáró-oktatást.

Tíz méternyire és évezredek távolságában a Vár alatt.

Budapesten minden van. Világváros, kényelem, kultúra, zene színház tudomány és természeti csodák. Amit ez a város az elmúlt századok alatt és az utolsó néhány évtizedben a föld felszínén épített, már magában véve is az emberi akarat csodája. Ami azonban alatta van, a föld mélyében, s amit a Természet gazdagsága adott, még csodálatosabb. A napfényen élő felső várost ismerjük, a föld alattit, amely az őskorok erőinek munkája, csak most kezdjük igazán becsülni és feltárni.

A rádiumos víz, a kifogyhatatlan gyógyító források kincsháza mellett mást is rejteget a magyar főváros földje. Az egyik érdekességét most tárták fel és adták át a kíváncsiaknak: a váralatti barlangpincéket.

Emberemlékezet óta közismert dolog, hogy a várbeli házak pincéi két-három emeletnyire húzódnak le a hegy mélyébe. A második és harmadik pincék eredete egészen homályba vész s eddig a köztudat azt tartotta, hogy a törökök vájták ki ezeket a hatalmas, egymással gyakran összefüggő üregeket, hogy veszély esetén ide rejtsek el fegyvereiket, kincseiket.

A pincebarlangok multja.

A tudomány érdekes megállapítása ezzel szemben az, hogy a Vár pincebarlangjai természetes képződmények. Néhány évvel ezelőtt Kadics Ottokár dr egyetemi tanár, főgeológus, a Magyar Barlangkutató Társulat elnöke hívta fel erre a figyelmet és megállapította, hogy a barlangok mésztufa-közetben keletkezett üregek.

Érdekes, hogy a barlangok történelmi multjáról keveset lehet megállapítani, csak az bizonyos, hogy régebben, amikor a Vár oldalát szőlők borították, a borosgazdák pincének használták a mély járatokat. Kadics professzor a Földtani Intézet megbízásából házról-házra járva felkereste a barlangpincék még meglévő maradványait és hamarosan megállapíthatta, hogy geológiai érdekességük, formájuk egészen különös, de elfelejtett világot jelent. Hosszas, kemény munka után minap be is mutatták a sajtó képviselőinek a kitisztított, villannyal megvilágított érdekes barlangokat, amelyek a Szent Háromság-utca vidéke alatt húzódnak.

Az első kerületi előljárási épületének hosszú pincelépcsőjén először a régi ház boltozatos, kifalazott pincéjébe érünk. Teremmagasságú régi pincéken megyünk keresztül, amelyeknek a falazatán néhol konzolos, középkori építkezések maradványai láthatók. Mennyivel nagyobb, mennyivel érdekesebb az, mint a régi Bécs pincéi!

A Duna valamikor a Várhegy magasságában folyt.

Az egyik teremből újonnan megépített, kissé kanyargó lépcső vezet meredeken lefelé. Most már nem falazott, hanem sziklából álló üregeken keresztül megyünk. A kövek barnás-vöröses, kormos színűek s ha az ember közelebről megnézi, ezer-

nyi apró mészgolyócskából állanak. Ha a történelem viharai el is söpörték innen az ember emlékeit, az őskorok dokumentumai megmaradtak és sok ezer év előtti természeti eseményekről beszélnek.

Ezek a mészgolyócskák, vagy borsókövek rendszerint meszes hőforrások közelében szoktak előfordulni. A források már lepadtak, de a mésztufa réteg alatt kivájott üregeket meghagyták emlékül. A tufa-köréteg öt és tíz méter között váltakozik. A Vár dunai oldalán alatta iszapot és kavicsot találtak.

Különös világ lehetett itt, amikor még talán ember sem járt a földön. A Duna a mai Várhegy magasságában folyt és a Svábhegy felé eső völgy, amelyben a Vérmező fekszik, még nem is volt meg. A helyén lankás, dombos felület terült el, szelid emelkedéssel a Svábhegy tetejéig. Az alatta folyó vizek titkos munkájának eredménye a sok várbeli üreg s az azóta szivárgó víz marta, lúgozta tovább ezeket a mai termékké.

Az üregek titokzatos világa.

Hideg és nedves levegő csap az arcunkba a lépcső végén. Titokzatosan szép ez a megvilágított barlangrendszer. Néhány megvannak benne a hajdani szelöztető tornák, amelyeket természetesen emberi kéz épített.

Többhelyütt egy elkerített helyen átlátszó, hideg forrásvíz csillog az üregek mélyén és a víz alatt, a víz fölött szűk folyosószerű alagutak nyílnak felfelé, lefelé, titokzatos sötétségben. Van hely, ahonnan a félhomályban derengő barlangból az ember egy második, harmadik terembe lát át.

A látvány nagyon szép. A boltozatos, szeszélyesen egymásba fonódó kövek elnyelik a hangot s az ember olyan érzéssel jár a felhínt utakon, mintha nem a barlang borzongató levegőjét, hanem az elsüllyedt korok leheletét érezné.

Kik járhattak itt, a mai emberek előtt?

Az üreg oldalán heverő vörösbarnára porlott emberi koponya, egy kutyának és egy embernek a szétszórt csontjai nem adnak választ.

Budapest gazdagabb lett egy misztikummal.

Élő halál.

Steiner Rudolf gondolatai nyomán.

Bölcsletnek, filozofiának nevezzük azt a tudományágat, mely a „lét“ kérdéseivel általában véve foglalkozik, mely az élet és halál, Isten és ember kérdéseit kutatja.

Mióta az emberiség gondolkozik, mindég akadtak jeles tudósok, akik a bölcsellett, filozofiával foglalkoztak, mert tudományosan is felülkarnak vizsgálni annak igazságát amiről a hittanban, vallásuk útján tudomást szereztek. Az ember származása, a világ teremtése, a lélek törvényei érdekelték őket, azonban elsősorban és mindennek felett az a kérdés, hogy van-e Isten? Vizsgálataikban tehát leginkább arra igyekeztek, hogy tudományosan kimutassák áthatja-e a világmindenséget Isten szelleme, létezik-e egyáltalában istenség vagy nem?

Ez a kérdés persze az átlag emberek nagy részét is igen érdekelte s feszült figyelmüket fordították a bölcselői tudósok, — a filozofusok — munkája felé, — szomjasan várva annak eredményét.

Mint ismeretes, a legnagyobb bölcselők, mind megtalálták Isten létének tudományos bizonyítását s ők épp oly erős meggyőződést szereztek vizsgálataik útján Isten létezésének valóságáról, mint a hívők, hitük útján. Hogy csak néhány legismertebb nevet hozunk fel a görög időkben Sokrates, Plató, Aristoteles, — a későbbi korban Spinoza, Leibniz, Lotze, mind bebizonyított tudományos igazságnak vették Isten létezését.

A bölcselők, — általában véve a tudósok — gondolkodása az ok és az okozati összefüggések felkutatásának útján halad. Ők bármit is látnak, abból indulnak ki, hogy az egy okozat, aminek létrejöttét valami előidézte. Azt az előidézőt valamilyen meleg van egy okozat, amit az idézett elő vagyis okozott, hogy a meleg nyári nap hosszú ideig besütött a szobába. Az oka annak, hogy a szobában meleg van, a besütő meleg nyári nap.

De lehet tovább menni s azt mondani: a besütő meleg nyári nap is egy okozat. Mi idézi elő, mi okozza ezt a besütő nyári nap-melegét? Erre a kérdésre válaszolhatjuk, hogy a nyári nap melege oka, hogy a napgolyóban lévő hőmennyiség a nyári hónapokban más sugár alatt esik a földre mint télen.

Evvel a válasszal, már második lépcsőfokon találtunk meg egy második okot. Ha tovább folytatnánk utunkat az ok és okozati összefüggések kutatásában, mi is eljutnánk a végső, ős okhoz, Istenhez, — aki a napgolyónak a meleget adta — mint ahogy a nagy tudósok eljutottak hozzá. Ő az oka, a teremtője, előidézője és létrehozója az egész mindenségnek, az ő lelke hat át és munkálkodik mindekben.

Láthatjuk ebből a rövid ismertetésből, hogy ha a tudósok eredményeit összehasonlítjuk keresztény hitünkkel, azt mondhatjuk, hogy a tudósok a maguk tudományával megtalálták, igazolták a Szentháromság három személye közül a teremtő Atya Isten létezését, továbbá felismerték még a Szent Lélek működését is.

Ámde a Szentháromság középső személyét, a Fiú Istent, Krisztust, az emberiség megváltóját a tudományokban nem találjuk meg. Az Ő létét külső bizonyíték nem bizonyítja, Ő hozzá nem vezet az ok és okozati összefüggések kényszerítő láncolata. Az Atya Isten és Szent Lélek Isten létezésének felismerésére kényszerít bennünket a nagy természet csodálatos és szigorú rendje. De Krisztus megváltása, a természet rendjében nem foglaltatik benne. Az Ő megváltó halála és feltámadása természet feletti, amit nem lehet közönséges tudományos eszközzel megtalálni s bebizonyítani.

Miért nem?

Mert Krisztusnak értünk való földreszállása, értünk történt emberré válása, keresztihalála és fel-

támadása, nem volt kényszerű okozati következménye egy oknak, hanem szabad akaratból való elhatározása az Istenségnek, amit mi is csak szabad akaratból való elhatározásunk és igyekezetünk árán közelíthetünk, érthetünk meg.

Ha felnézünk a csillagos égre, ha megfigyeljük a mag csírázását, a növény fejlődését, a megnyilatkozó bölcsesség és nagyság kényszerít minket arra, hogy a teremtő Atya s a munkálkodó Szentlélek létezését elismerjük.

De Krisztus elme mellettünk, kopogtathat lelkünkön s mi szerencsétlenek mégse vesszük észre, hogy itt volt. Nem is hiszünk létében, még kevésbé megváltó erejében. Árvák, sötétek, nyomorultak maradunk, mert nem szántuk még rá magunkat Krisztusnak szabad akaratból való megismerésére.

S ha rázánnánk? Akkor lényünk, lelkünk egy része kell, hogy meghaljon. Krisztus valóságát a halálban ismerjük meg. Alacsonyabbik, rosszabbik lényünk halálában. Ebben az élő halálban nyílnak meg szemeink és füleink az ő látására és hallására, s megtapasztaljuk létének valóságát.

Az igazi keresztények mindig tudták, hogy Krisztusban halunk meg (In Christo morimur), hogy Krisztussal a halál útján találkozunk, de boldogok azok, akik nem várják be földi életük befejezését s a teljes halál pillanatát, hanem már előbb, szabad akaratból való elhatározással halálra adják önmaguk rosszabb, alacsonyabb mivoltát s így még életükben találkozhatnak Krisztussal.

Meg fogják látni: e találkozás pillanatától kezdve meg fog változni életük folyása, mert Krisztus a Sors ura s a hozzátalálókát kivezeti a sötétségből s szerencsétlenségből.

Az utolsó kenet után...

Főtisztelendő Úr! Én jól érzem magam!
Éltem legszebb napja, ó higgye el ma van!
Szemeim sarkában azt az árva könnyet,
Ne vegye bánatnak, vegye azt örömeimnek!...

És boldogan megyek el!... Odafent várnak!
Mindent elfelednek, mindent megbocsátanak!
Ő... lesz tán ki azt mondja: „Agg, öreg ember!”
A másik? Úgy sajnálna „Szegény máma ment el!”

Főtisztelendő Úr! Ha elmentem oda,
Ő... mondja meg, maguktól nem tudnák soha:
Hogy ne higgyék, nem vagyok sem agg sem
[szegény,
Mert hisz' azokat mai nap lent hagytam én!

Mert én, ki köztük voltam megértem őket,
Azért egy kéréssel zárom szemfedőmet.
Az utolsó szókkal, míg elszólit az Úr!...
„Ő szeresse őket Főtisztelendő Úr!”

Világ folyása.

Az egész világ figyelme a felé a kérdés felé fordúl, hogy lesz-e háború az olaszok és abessziniaiak között. A háborútól való irtózás és félelem általános a világon és mégsem vehető még egész biztosra, hogy a hadüzenet nem fog-e megtörténni. Borzasztó szerencsétlenség lenne!

Magyar és francia kézműiparosok tanácskozása Budapesten. A francia kézműiparos-területek vezetői középeurópai tanulmányútjuk során Prágából Budapestre érkeztek. A vendégeket az Ipartestületek Országos Központjának helyiségében fogadták hivatalosan a kormány és az ipari érdekeltségek képviselői.

A vendégek ezután megtekintették az IPOK helyiségében ebből az alkalomból rendezett kézműipari kiállítást, majd értekezletre ültek össze, hogy megtárgyalják a magyar-francia exportlehetőségek feltételeit. A tárgyalások eredményeként a francia kiküldöttek bejelentették, hogy kormányuknál kieszközlik a francia és magyar ifjú kézművesiparosok kölcsönös kicseréléséhez, valamint a tanulmányi ösztöndíjakhoz az államsegélyeket. Bejelentették, hogy a francia parlament kisipari blokkja ezt a tervet magáévá teszi és támogatja.

A francia delegáció vezetői ezután Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszternél, majd Gömbös Gyula miniszterelnöknél tisztelegtek.

Nagyarányú közmunka a jégkársujtotta területek munkásainak. A körös — tiszai — marosi ármentesítő társulat rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a szükségessé vált töltéserősítési munkálatok elvégzésére igénybe veszi a kormány részéről felajánlott 200.000 pengős transzferkölcsönt. Leveldi Kozma György dr főispán, kormánybiztos külön 100.000 pengő kamatmentes kölcsönt eszközölt ki a társulatnak, Fáy István csanádmegyei főispán, kormánybiztos pedig 50.000 pengő kamatmentes kölcsönt töltéserősítési munkákra. Ezekből az összegekből a jégkárt szenvedett területek kubicusait foglalkoztatják.

A munkálatokat augusztusban megindították.

A kamillaértékesítés rendezése. A Gyógynövénykiviteli Egyesülés az idén már több mint 60 vagón kamillát vásárolt, bár a kamilla értékesítésénél nehézségek merültek fel. A gyűjtőket ugyanis figyelmeztették, hogy megrendelés nélkül ne gyűjtsenek árut, ennek ellenére olyan mennyiségek gyűltek fel, amelyekre most nincs vevő. A Külkereskedelmi Hivatal kezdeményezésére most megállapodás jött létre az értékesítés ügyében. Ennek értelmében az Egyesülés késznek mutatkozott arra, hogy első- és másodrendű minden mennyiséget ab feladóállomás kg-ként legalább 80 fillérért átvesz és kötelezettséget vállalt, hogy igyekezni fog meglévő raktárkészletét két hónapon belül külföldre eladni, hogy két hónap múlva további készleteket vásárolhasson. Ebben az esetben a gyengébb minőségű, de ex-

portra alkalmas székfűvirágot is felveszi. Megállapodás történt arra is, hogy minden engedélyes gyógynövény-nagykereskedő, vagy termelő, ha nem is tagja a Gyógynövénykiviteli Egyesülésnek, ex-clearing viszonylatban szabadon szállíthasson, a kiviteli egyesülésre előírt szállítási feltételek mellett.

Visszamaszott fogsora után a kétezerméteres csúcra. Ingonbol Márkus 69. éves holland nagykereskedő, szenvedélyes turista hosszú évek óta a Kárpátokban szokott nyaralni, ahol korát meghazudtoló kirándulásokat tesz. A legutóbb a 2205 méter magas Pátia-csúcsot mászta meg és amikor már kevés híján a hegy lábához érkezett, vette észre, hogy a fogsorát fenn a csúcson felejtette. Mivel a fogsora nélkül nem tudott volna ebédelni, elhatározta, hogy visszamegy érte. Az út visszafelé természetesen lassabban ment, mert már reggeli túráról is fáradt volt és így késő délután érkezett csak fel a hegy tetejére, ahol meg is találta fogsorát. Lefelé jövet ráesteledett és a sötétségben megcsúszott és egy meredek sziklafalon, mintegy húsz méter mélységbe zuhant. Az öreg turista eszméletét veszítette és csak késő éjjel tért magához. Súlyosabb sérüléseket szenvedett és így folytatta útját, de fájó tagjaival úgyszólván csak vánszorgott. Az utat is eltévesztette és csupán másnap délelőtt érkezett meg Csorbató helyett a Poprád-tóhoz, ahol megszállt egy menedékházban. Közben hozzátartozói nem tudták, hogy mi történt vele és több mentőexpedíciót küldtek utána. Ingonbol azonban annyira fáradt volt a megerőltető hegymászástól és a kiállott izgalmaktól, hogy csak másnap délután ébredt fel és ekkor adott végre életjelt kétségbeesett hozzátartozóinak.

Hasznos tudnivalók.

Új burgonya télen. Jól trágyázott területre augusztusban ültetjük ki a burgonyát. Az ültetést, kapálást, töltögetést úgy végezzük, mint a kora tavasszal ültetett krumplinál. Őszig fiatal gumók képződnek és ezeket a földben hagyjuk. A téli fagy beálltakor a sorokra feltöltött bakháttakkal és reálhordott szalmás trágyával védjük meg a megfagyás ellen. A trágyára még kevés földet hordunk, hogy száraz idő esetén azt a szél el ne hordhassa. Ha az időjárás kedvező, már november-decemberben szedhetünk fel a krumpliból és mint új burgonyát jó áron értékesíthetjük. A téli fagy elmúltával februári enyhe napokon is felszedhetjük, amit decemberben a földben hagyunk. Így is oly korán lekerül a földről, hogy tavaszt vethetünk bele és ekkép két termést hozunk ki a földből. Fontos, hogy a burgonyát addig szedjük, amíg könnyen jön le a héja, se nem lisztes, se nem vizenyős; szóval olyan, aminőnek az új burgonyát szeretik. Ne legyen kisebb 4 centiméternél. A kései burgo-

nyát, úgymint Wohltmann, Krüger, Deodora és Industriet, amelyeket ősszel szedünk csak fel, tavasszal, amikor kezd csirázni, óvatosan felvesszük a veremből. Csiráztató ládákban, világos, hűvös, száraz helyen tartjuk júliusig, amikor is elültetjük, vigyázva, hogy a csírákat le ne törjük. A korai burgonyát felszedés után rövid ideig szintén világos, száraz helyen tartjuk, s ültetjük el hamarosan. A közönség leginkább a piros héjú krumplit kedveli. Rendes telet, rövid ideig tartó erős hideget is kibír a jól betakart burgonya. Holdanként körülbelül 25 mázsa termésre számíthatunk.

A téli saláta termelése. A téli salátát augusztus közepe után, vagy a hó végén vetjük. Ne vessük túlsűrűre, hogy a kis palánták meg ne nyúljanak, hanem erősen fejlődhessenek. A földet, amelybe ki akarjuk ültetni, erősen megtrágyázzuk, felássuk s aztán nyugatról keletre menő sekély árkokat vonunk belé. Ezekbe az árkocskába ültetjük a salátát 15—20 centiméter tőtávolságra. Ültetéskor jól megöntözzük és az öntözést száraz időben többször megismételjük. Az esetleg kiveszett palántákat az ősz folyamán egyszer-kétszer még pótoljuk a vetésből visszamaradt gyengébb példányokkal. A talajt lazán és gyommentesen tartjuk. A sekély árkok alján meghúzódó salátasorok az árkolás által több nedvességhez jutnak és ami a fő, az árkok háta árnyékot vet rájuk, ezáltal télen, napos időben nincsenek oly nagy hőingadozásnak kitéve, mint a teljesen lapos ágyasokon. Ezáltal jobban áttelel, kevesebb palánta fagy ki. A fagy tudniillik meglehetősen nagy kárt szokott okozni a salátában. Egyébként természetesen a külön erre a célra kitenyésztett fajtákat termeljük. A legjobbak a Nansen, Nordpol (északisark) és a nagy, sárgafejű Hercules. Tavasszal, amint a talaj eléggé felszáradt, sekélyen megkapáljuk és a talajt mindig porhanyón és gazmentesen igyekszünk tartani. Egyszer-kétszer trágyalével való öntözés a gyors fejlődést nagyon elősegíti. Nálunk a tavasz gyakran száraz és szeles, ilyenkor néha megöntözzük és utánna sekélyen megkapáljuk. A melegágyi salátánál valamivel később fejlődik és a feje sokkal tömöttebb, keményebb. Április végén, május elején már vágthatjuk.

Az őszibarackot magról is nevelhetjük. Amíg a legtöbb gyümölcsfa elfajzik, ha magról neveljük, és hasznavehetetlen, apró, szinte vad gyümölcsöt hoz, addig a magról kelt őszibarackfa megtartja minden különleges faji tulajdonságát. Ha meghagyjuk ugyanazon a helyén, ahová a magot

elültettük és ott neveljük nagyra, akkor igen gyorsan fejlődik, egészséges példány lesz belőle, amely betegségekre, mézgafolyásra és levélfodrosodásra is kevésbé hajlik. Némelyek szerint azonban szebb, nagyobb gyümölcsöt fog teremni az őszibarackfa, amelyet két éves korában átültettünk.

Az adómentes méh cukor. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület kérésére a pénzügyminisztérium az akác elfagyása, valamint a nagy szárazság miatt élelemhiányban szenvedő méhcsaládok számára adómentes cukrot engedélyezett. A cukor kilója 54 fillér. Minden méhcsalád után hét kilogramm cukor igényelhető. Az etetőcukrot az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (Budapest IX., Üllői-út 25.) osztja ki. Megrendelő levélért az egyesülethez kell fordulni.

Szerkesztői üzenetek.

K. Á. G. A beküldött költemények verselése és tartalma is jó, csak a helyesírás hiányos. Az Intézet könyvtárában meg kell lenni a „Bizalom“ régebbi évfolyamainak, melyekben folytatólagos cikksorozat jelent meg a magyar helyesírás szabályairól. Jó lenne, ha ezeket kikérné és tanulgatná. Ajánljuk továbbá, hogy verseiben írja meg oly emlékeit is, melyek a természetre, egyes tájakra, növényekre, állatokra vonatkoznak. Versben feldolgozhatna valami olyasmit is, amit a „Bizalom“-ban olvasott s megragadta figyelmét, és gyermekkori emlékeit is.

L. G-né. Mély gyászunkban felénk küldött gondolatait köszönjük. Az elköltözött lélek mindenkor meleg érdeklődése, mellyel az Ön lelkének útját mindig kísérte, bizonyára a túlvilágon sem fog megszűnni.

N. K. Köszönő szavaim Önnek is szólnak. Minekünk, fogházmissziósoknak, odairányul a vágyunk és célunk, hogy Önök új erőre kapjanak s az élet mélységeiből ismét feldolgozzák magukat oda, ahol az átlag ember áll. Tudjuk, hogy ez úgy külsőleg, mint belsőleg igen nehéz, de valóságos példákából látjuk, hogy kitartással — ha nélkülözések árán is, de — lehetséges! Isten segítse!

Felelős szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYSÉGE

Budapest, V., Szalai-utca 16. III. 348. szám.